

Ministerieel besluit houdende bescherming als monument van H. Barbarakapel met inbegrip van de cultuuroederen die er integrerend deel van uitmaken te Waasmunster

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR, INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, 1, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 24 september 2010, 19 november 2010, 13 mei 2011, 10 juni 2011, 9 september 2011 en 14 oktober 2011;

Gelet op het ministerieel besluit van 22 juli 2011 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument te beschermen H. Barbarakapel met inbegrip van de cultuuroederen die er integrerend deel van uitmaken te Waasmunster;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed Oost-Vlaanderen op datum van 3 mei 2012, zoals voorgelegd aan de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 3 mei 2012,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd, met inbegrip van de cultuuroederen die er integrerend deel van uitmaken zoals opgesomd in de lijst als bijlage bij dit besluit, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009:

Wegens de historische en de volkskundige waarde:

- als monument

H. Barbarakapel, gelegen te

Waasmunster, Neerstraat zonder nummer

bekend ten kadaster:

Waasmunster, 2e afdeling, sectie C, perceelnummer 801V2

zoals afgebakend op bijgevoegd plan

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische, in casu de architectuurhistorische waarde:

De H. Barbarakapel, aanvankelijk opgetrokken in 1756 en herbouwd in 1819, is naar architecturaal voorkomen, vormgeving en materiaalgebruik een zeer mooi en uitzonderlijk exemplaar van eenvoudige landelijke religieuze architectuur in neoclassicistische stijl. Het betreft een kapel met achthoekige plattegrond in gecementeerde baksteenbouw met markerende rondboognissen onder tentdak met ijzeren kruis op bol. De toepassing van een achthoekige plattegrond, ontstaan in de 11de eeuw naar analogie van de doopvonten en symbool voor de herboren christelijke mens, is daarenboven volgens de literatuur uitzonderlijk in het Waasland. Het eenvoudige gewitte en gewelfde interieur wordt grotendeels bepaald door de beeldnis boven het tombevormige altaar aan de kapelsluiting onder een stralenkrans met duif. Het behoort samen met een aantal andere interieurelementen waaronder een gepolychromeerd H. Barbara-, Kindje Jezus van Praag- en kruisbeeld tot de historische aankleding van de kapel en wordt in de bescherming mee opgenomen.

Historische, in casu cultuurhistorische waarde:

Cultuurhistorisch betekenisvolle kapel omwille van de toewijding van deze devotieplaats aan Barbara van Nicomedië, die vrij zeldzaam is. Niettegenstaande deze heilige in onze gewesten vanaf de 9de eeuw werd vereerd en een sterke verspreiding kende in de 19de en 20ste eeuw, zijn er bijna geen kapellen of kerken ter ere van haar opgericht. De verering van de H. Barbara te Waasmunster gaat volgens de overlevering in oorsprong terug tot de 16de eeuw, de eerst gekende oprichtingsdatum van de kapel is 1756 herbouwd in 1819. De inplanting aan de Neerstraat, een oude verbindingsweg tussen Lokeren en Waasmunster en onderdeel van de Lage Heerweg Gent-Antwerpen nabij het dorpscentrum van Waasmunster, benadrukt de hoge ouderdom van deze cultusplaats. Door haar ligging krijgt de kapel tevens een extra oude volkskundige betekenis van behoeder van de buurtbewoners, passanten en gelovigen en fungeert tevens als (ruimtelijk en ideologisch) herkenningspunt in de omgeving.

Volkskundige waarde:

Exemplarisch als materiële getuige van een intense volksdevotie die kenmerkend was voor de regio van Waasmunster. Tot op heden fungeert de H. Barbarakapel als bidplaats voor gelovigen. Ook de aanwezigheid van een aantal devotionalia die steeds zeldzamer worden in veel kleine gebedshuizen, getuigt van de betekenis van deze kapel voor de lokale gemeenschap.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009 en 4 december 2009 en 10 juni 2011 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009, 11 januari 2010 en 2 augustus 2011).

Brussel,

12 JULI 2012

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS